

Ministeren

Udvalget for Landdistrikter og Øer
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

21. november 2019

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det lukkede samråd i Udvalget for Landdistrikter og Øer onsdag den 20. november 2019 – spm. G – vedr. initiativer/overvejelser ift. landdistrikterne.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Med venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen

Samrådsspørgsmål G

Ministeren bedes redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage i dette folketingsår, som i væsentlig grad vil vedrøre vilkårene for og udviklingen i landdistrikterne, samt hvilke overvejelser ministeren i øvrigt gør sig med hensyn til landdistrikterne.

Svar:

Tak for muligheden for at tale om regeringens ambitioner for uddannelse i hele landet. Det er et emne, som ligger mig meget på sinde.

Det er virkelig vigtigt, at vi har balance mellem by og land. Jeg er selv fra en lille by i Nordjylland og ved, hvor vigtigt det er at have et stærkt og levende lokalsamfund, hvor der er muligheder.

Et Danmark med en høj grad af sammenhængskraft handler også om uddannelse. Uddannelse er en forudsætning for velfærd og for en høj livskvalitet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Og uddannelse er vigtigt i alle dele af vores samfund.

Uddannelse bidrager med god adgang til kvalificeret arbejdskraft for virksomheder og de offentlige velfærdsinstitutioner i hele landet.

De små- og mellemstore virksomheder skal kunne rekruttere det personale, de har brug for. Og høj kvalitet i vores velfærdstilbud understøttes af, at der uddannes fagligt kompetent personale.

Vi har brug for gode pædagoger og lærere, så vores børn og unge kan få en tryk opvækst og en god skolegang, uanset i hvilken af de 98 kommuner man bor i. Og for at der er dygtige sygeplejersker til at give os omsorg og pleje, når vi har behov for det.

Det er min ambition, at unge skal have gode uddannelsesmuligheder, uanset hvor i landet de bor. Der skal være gode muligheder for uddannelse – uanset om du kommer fra Thisted eller København.

Dette gælder ikke mindst velfærdsuddannelserne.

Vi har et godt udgangspunkt.

Velfærdsuddannelserne er stærkt repræsenteret i alle regioner, og knap halvdelen [48 pct.] af de nye studerende, der startede på en af de fire største velfærdsuddannelser i 2018, valgte at starte på et uddannelsessted uden for en af de største byer.

Generelt er antallet af studerende, der starter på en videregående uddannelse uden for de fire største byer, steget siden 2010.

Derudover ser vi nye uddannelsesstilbud opstå på uddannelsesstationer rundt om i landet. For nylig har jeg godkendt en uddannelsesstation af sygeplejerskeuddannelsen i Herning, så der er en god kobling til det nye supersygehus.

Uddannelsesstationerne muliggør, at en del af uddannelsen foregår i en by, hvor der ikke er så mange uddannelsesstilbud i forvejen.

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte har indhentet foreløbige erfaringer fra de uddannelsesstationer, som er i gang.

Erfaringerne viser flere positive aspekter.

Uddannelsesstationerne kan rekruttere studerende fra de lokale miljøer, som måske ikke ellers ville tage en videregående uddannelse.

Derudover kan uddannelsesstationerne være 'forsøgslaboratorier' for udvikling og brug af nye digitale undervisnings- og tilrettelæggelsesformer. Eller samarbejde med det lokale erhvervsliv. Som f.eks. uddannelsesstationen af markedsføringsøkonom i Skjern, hvor de oplever et tæt samarbejde med de lokale virksomheder.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Nogle af uddannelsesstationerne viser sig at have så godt rekrutteringsgrundlag, at de kan omlægges til hele uddannelsesudbud. Der er allerede tre af uddannelsesstationerne, der er i gang med at blive omlagt til hele ordinære uddannelser.

Det drejer sig om uddannelserne til bioanalytiker i Kalundborg, automationsteknolog i Fredericia samt automationsteknolog i Hedensted.

Det er gode eksempler på levedygtige udbud af uddannelser.

På baggrund af de foreløbige erfaringer med uddannelsesstationerne vil jeg nu se på, om vi med fordel kan gøre ordningen endnu mere fleksibel.

Jeg ser gerne endnu flere uddannelsesmuligheder i hele landet.

Samtidig skal vi gøre det klogt. Der er nogle vigtige forudsætninger for, at decentrale uddannelsesmuligheder er levedygtige og langtidsholdbare – det er målsætningen:

- Der skal være grundlag for et stærkt fagligt miljø
- Der skal være tilstrækkelig lokal efterspørgsel på arbejdskraft
- Og der skal være et solidt rekrutteringsgrundlag af nye studerende.

Når de forudsætninger er til stede, er der et godt grundlag for levedygtige uddannelser.

Derfor er det afgørende, at uddannelserne uden for de store byer er attraktive, så de unge får lyst til at gå på uddannelserne. Hvis der ikke er nok studerende, er der risiko for tomme undervisningslokaler, og at uddannelsen må lukke ned igen. Og det er hverken godt for de unge studerende eller for økonomien.

Derfor kræver det et grundigt forarbejde, når vi arbejder frem mod flere gode uddannelsesmuligheder i hele landet.

Et vigtig element er i den forbindelse et tæt samspil mellem kommunerne og de videregående uddannelsesinstitutioner. Jeg oplever, at mange kommuner er optaget af at bidrage til at skabe gode muligheder for at styrke uddannelserne, og at gøre det attraktivt for de unge at blive i de byer, hvor de er vokset op.

I min første tid som minister har jeg besøgt en række uddannelsessteder. Her har jeg blandt andet set gode eksempler på praksisnære samarbejder mellem kommuner og velfærdsuddannelser, som er med til at styrke uddannelsernes lokale forankring.

Som for eksempel Professionshøjskolen Absalons samarbejde med en række kommuner i Region Sjælland, hvor de mangler lærere, om den såkaldte skolebaserede læreruddannelse, hvor de studerende under deres uddannelse er beskæftiget på en skole i en tredjedels-stilling. De samme tanker så jeg på UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole med deres trainee forløb for lærerstuderende.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Eller på læreruddannelsen i Fredericia, hvor de unge kan tage deres uddannelse via et traineeforløb, som er en uddannelsesmodel, der er udviklet sammen med kommunerne i trekantområdet.

Uddannelsesinstitutionerne fortæller mig, at de med de her samarbejdsmodeller har positive erfaringer med målrettet at afhjælpe lærermangel i kommuner, der ligger langt fra en læreruddannelse og derfor kan have vanskeligere ved at rekruttere nye lærere.

På mine besøg rundt omkring i landet har jeg også fået indtryk af de fordele, der kan være ved de mindre udbudssteder. De studerende, jeg har mødt, fortæller blandt andet om, hvordan sammenholdet er stærkt og trivslen er høj, fordi de studerende og underviserne kender hinanden godt. Der er et særligt sammenhold og en stolthed over professionen. Derfor har jeg fået et godt indtryk af de små udbud.

For at understøtte en udvikling i retning af bedre muligheder for uddannelse i hele Danmark, skal vi blive klogere på både uddannelsesbehovet og rekrutteringspotentialet i forskellige dele af landet.

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte er i gang med en kortlægning af uddannelseslandskabet, så vi får et fælles udgangspunkt at tale ud fra.

- Hvordan har udviklingen været i udbudssteder de sidste mange år?
- Hænger det godt nok sammen med befolkningstætheden og ungdomsårgangene?
- Og er der lokal efterspørgsel efter arbejdskraft? Her skal vi også se på erfaringerne fra uddannelsesstationerne. Kan vi hente inspiration fra, hvordan de virker i deres lokale miljøer?

Jeg vil bruge kortlægningen som udgangspunkt for at gå i dialog med kommuner, regioner og uddannelsesinstitutioner. Fordi der hvor det lykkedes, er det fordi det er en fælles opgave.

Det er min ambition, at jeg kan igangsætte den dialog allerede i starten af det nye år, så vi kan indfri potentialerne. Og det er mit håb, at det kan føre til endnu bedre uddannelsesmuligheder til gavn for hele Danmark.

Tak for ordet.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**